

JAARVERSLAG 2025

Gilde Stadswandelingen Alphen aan den Rijn

Terugblik op de activiteiten in 2025

In 2025 waren onze Gilde-stadsgidsen opnieuw goed zichtbaar in Alphen aan den Rijn. Zij traden op als rondleider, verteller en gastheer of -vrouw voor veel deelnemers aan onze activiteiten. Helaas konden dit jaar geen vaartochten plaatsvinden. Deze vormden in eerdere jaren een waardevolle aanvulling op de wandelingen. Alphen aan den Rijn ligt aan en rond de Oude Rijn en kent een rijke geschiedenis, van de Romeinse tijd via het ontstaan van Alphen uit ontginningen tot aan het huidige veenweidegebied met wonen, werken en recreatie. De combinatie van land en water paste goed bij ons verhaal over de stad. Ondanks het ontbreken van vaartochten hebben wij in 2025 toch een belangrijke bijdrage geleverd aan de kennismaking met Alphen aan den Rijn, onder andere door uitbreiding van het aanbod stadswandelingen en nieuwe samenwerkingen.

Gratis stadswandelingen op vaste data

In 2025 hebben wij onze vaste - gratis - rondleidingen uitgebreid. Waar deze in 2024 alleen in juli en augustus plaatsvonden, boden wij in 2025 van mei tot en met september wekelijkse rondleidingen aan. Deze rondleidingen waren gratis, om de drempel laag te houden en deelname voor iedereen mogelijk te maken.

Deze uitbreiding was bedoeld als proef, maar bleek succesvol. Op vrijwel alle data waren deelnemers aanwezig. Bezoekers kregen zo de kans om Alphen aan den Rijn te leren kennen als gemeente met een rijke geschiedenis en verrassende plekken. De enthousiaste reacties leidden bovendien tot extra deelname aan andere stadswandelingen.

Stadswandelingen op aanvraag

In 2025 ontvingen wij opvallend veel aanvragen voor een stadswandeling op maat. Deze kwamen verspreid over het hele jaar binnen, van januari tot en met december, op vrijwel alle dagen in de week, en betroffen zowel kleine als grotere groepen. Uiteraard gingen wij graag op deze aanvragen in.

Ook toeristen toonden steeds vaker interesse in Alphen aan den Rijn. Het lijkt er op dat zij weliswaar de omliggende steden bezoeken, maar uiteindelijk toch ook Alphen willen ontdekken. Ook opvallend is dat sommige aanvragen al maanden van tevoren worden gedaan, zodat men verzekerd is van een activiteit in Alphen zelf. Veel deelnemers zijn verrast dat dit aanbod in Alphen bestaat. Dit is bemoedigend voor onze stadsgidsen en zorgt voor plezierige rondleidingen. Het aantal aanvragen op maat was ongeveer gelijk aan het aantal wandelingen op vaste data.

Projecten, samenwerking en nieuwe initiatieven

- Via Parkvilla Educatie konden wij na de coronaperiode weer een school bereiken. Drie stadsgidsen ontwikkelden een korte presentatie in de klas en een compacte stadswandeling door het centrum. Dit project werd uitgevoerd voor drie klassen met in totaal meer dan 80 leerlingen en was succesvol. Wij

hopen dit in 2026 voort te zetten. Onze stadsgidsen zijn daarvoor beschikbaar.

- In samenwerking met Bibliotheek Rijn en Venen zijn twee projecten uitgevoerd: een stadswandeling tijdens 'Zin in Zondag' in Alphen en een presentatie 'Water en historie' in Ter Aar.
- Voor het COA/AZC organiseerden wij aangepaste stadswandelingen voor statushouders die in Alphen wonen of gaan wonen. De rondleidingen, in het Engels en ondersteund door tolken vanuit hun eigen kring, legden de nadruk op cultuur en historie. Een van de stadsgidsen heeft hiervoor rondleidingen ontwikkeld. De reacties waren zeer positief. Het werd als een waardevolle aanvulling ervaren op de informatie die door COA en andere vrijwilligersorganisaties wordt verstrekt. Het project wordt na een winterpauze, begin 2026 voortgezet.
- Enkele stadswandelingen waren speciaal gericht op mensen met een beperking. Dit gaf veel voldoening. Eén wandeling met een blinde deelnemer was een bijzondere ervaring voor zowel deelnemer als gids. Wij onderzoeken of een dergelijke route structureel kan worden aangeboden.
- In samenwerking met De Thermen, in het kader van 100 jaar zwembaden, ontwikkelden wij een lezing en meerdere rondleidingen met het thema water, waarbij ook zwembaden in de Oude Rijn, de trekvaarten en scheepvaart aan bod kwamen. De wandelingen vonden plaats in Oudshoorn en Gouwsluis en trokken onverwacht veel deelnemers. In totaal namen meer dan 90 mensen deel, vooral uit de wijken zelf. Dit project was een onverwacht groot succes. Er moesten zelfs extra data worden ingepland. Veel mensen blijken kennis te willen maken met hun historie en ze zijn met een goede PR te bereiken.
- Eén stadsgids ontwikkelde een nieuwe schoolpresentatie over Alphen aan den Rijn in de Tweede Wereldoorlog. De presentatie sluit aan bij de lesstof en is uitermate geschikt voor de periode rond 4 en 5 mei. Een proefuitvoering was succesvol. Wij bieden deze presentatie gratis aan voor groep 7/8 en voor de eerste klas middelbare school.
- Deelname aan Open Monumentendag (OMD) verliep dit jaar teleurstellend. Voor de door ons aangeboden rondleiding Park Rijnstroom/Parkvilla waren geen deelnemers.
- Twee stadsgidsen namen deel aan bijeenkomsten van Erfgoedhuis Zuid-Holland over buitenverblijven en trekvaarten.
- De nieuw ontwikkelde Kunstroute, ofwel Wandeling langs beelden, leverde al zichtbaarheid op. In het tv-programma 'wat een verbeelding' werden beelden in Alphen aan den Rijn belicht. De stadsgidsen van het Gilde zorgden in het programma van TV West voor toelichting op het beeldenaanbod. De route kan in de toekomst breder worden aangeboden.
- Wij hebben actief ingezet op betere samenwerking met gemeentelijke bestuurders op het gebied van erfgoed en recreatie/toerisme. Dit resulteerde in meerdere bijeenkomsten en deelname aan het Erfgoedcafé, een nuttige samenkomst van mensen die het erfgoed een warm hart toedragen. Daar horen onze stadsgidsen zeker bij.
- Tijdens de landelijke Gilde Stadswandelingen Dag in Wageningen verzorgden wij samen met Gilde Utrecht een presentatie. Onze inzet concentreerde zich op onze kleinschalige aanpak. Daarnaast leverden wij op deze dag een bijdrage aan uitwisseling van kennis, ervaringen en nieuwe projecten tussen vele Gildes in Nederland. Er waren ongeveer 50 deelnemers aanwezig.

Stadsgidsen

- De groep stadsgidsen bleef in 2025 stabiel, al vond ook dit jaar een wisseling plaats. Onze langst actieve gids moest stoppen; haar opvolger is inmiddels goed ingewerkt en zal in 2026 zijn inzet verder uitbreiden.
- Veel gidsen namen zelf initiatief voor nieuwe projecten en deden actief mee aan erfgoedthema's. Bovendien is er onderling veel informatie uitgewisseld. In het begin van het jaar kwamen wij regelmatig bijeen om alle initiatieven te bespreken, plannen af te stemmen, procedures af te spreken en om de onderlinge saamhorigheid te versterken. Als gidsen willen wij kennis, vakmanschap en vooral plezier uitstralen. Het jaar werd gezamenlijk afgesloten met een terugblik en een informele bijeenkomst. Als 100% vrijwilligers blijft een prettige samenwerking, intern en met deelnemers, de basis van ons werk.

Overzicht activiteiten 2025

Wandelingen/presentaties	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers
Regulier centrum Hoge- en Lage Zijde	31	137
Tussentijdse aanvragen Hoge Zijde:	26	195
Tussentijdse aanvragen Lage Zijde:	6	29
Bibliotheek Zin in Zondag:	1	14
Rondleiding Gouwsluis:	7	72
Rondleiding Oudshoorn:	5	86
Schoolprojecten:	3	88
Presentatie Water:	2	26
Project COA/AZC:	5	48
Kunst- en Beeldenroute:	5	15
Totaal 2025:	91	710

Met dank voor de inzet, beschikbaarheid en enthousiasme van onze vrijwilligers, die het hele jaar op vaste data wandelingen uitvoeren en daarnaast ook voor een groot aantal tussentijdse aanvragen beschikbaar zijn.

Ton Dalman
Coördinator Stadswandelingen
Gilde Alphen aan den Rijn
4 januari 2026